

RIIGITEE TUNNUSTELE VASTAVUSE HINDAMISE ARUANNE

Saue vallas asuv riigi kõrvalmaantee 11386 Laitse jaama tee

Koostaja:

Transpordiameti teevara osakond

Tallinn 2023

1. Sissejuhatus

Saue Vallavalitsus esitas oma kirjaga 09.08.2023 nr 10-10/6137 taotluse Harju maakonnas, Saue vallas Kaasiku külas asuva riigi kõrvalmaantee 11386 Laitse jaama tee üleandmiseks kohalikuks teeks koos teed teenindava transpordimaa üksusega 29702:001:0026. Vastavalt riigivaraseadusele tuleb taotluse menetlemisel välja selgitada, kas taotletav vara ei ole riigivara valitsejale vajalik ja kas vara on vajalik kohaliku omavalitsuse üksusele tema seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks.

Taotluses põhjendatakse, et

- riigivaraseaduse § 33 lõike 1 punkt 1 kohaselt võib riigivara tasuta või alla hariliku väärtuse võõrandada, kui vara on vajalik kohaliku omavalitsuse üksusele tema seadustest tulenevate ülesannete täitmiseks;
- taotletavast kinnisasjast jääb põhja, ida ja lõuna suunda üldplaneeringu kohaselt tiheasustusala, kus paiknevad aiandusühistud. Taotletav tee ühendab Laitse rongipeatust teest põhja poole jäävate aiandusühistutega Tipimetsa, Tipimäe, Tipioru, Mare, Agro ja Reha;
- vallavalitsus soovib taotletavat teed laiendada ja samas korrastada ka Laitse rongipeatuse ümbrust;
- vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 1 kohaselt on omavalitsusüksuse ülesandeks muuhulgas korraldada vallas või linnas ruumilist planeerimist ja valla teede ehitamist ja korrashoidu.

Käesolevas aruandes hinnatakse taotluses käsitletud tee vastavust riigitee tunnustele, et teha järeldusotsus vara riigile vajalikkuse kohta ja riigitee säilitamiseks või kustutamiseks riigiteede nimekirjast.

2. Hindamise aluseks olevad riigitee tunnused

Vastavalt ehitusseadustiku paragrahvile 92 ja Transpordiameti riigitee määramise juhendile analüüsitakse vastavust neljale riigitee tunnusele nende koosmõjus:

2.1 Teed võib kasutada igäüks õigusaktides sätestatud piiranguid järgides

Riigiteeks määratud tee peab olema avalikult kasutatav, kuna nii on sätestatud ehitusseadustikus. Avalikult kasutatavat teed võib kasutada igäüks õigusaktides sätestatud piiranguid jälgides. Kui tee asukoht ja liikluskeskkond ei võimalda teekasutajale vaba juurdepääsu ja ohutut liiklemist või kui piirangud teeliiklusele ei ole kehtestatud riigi haldusorgani poolt, ei ole tee avalikult kasutatav riigitee. Tee määramisel riigiteeks prevaleerib riigi avalik huvi kohaliku avaliku huvi või erahuvi üle.

Kui tee avalik kasutamine ei ole tagatud, siis teistele tunnustele vastavust ei hinnata ja teed ei saa määrata riigiteeks.

2.2 Teel on valdavalt asulaväline liikluskord

Asulaväline liikluskord on teel, millele ei ole liiklusmärgiga 571 „Asula“ kehtestatud asulasisest liikluskorda. Linnalist asustusüksust läbival riigitee osal on üldjuhul asulasisene liikluskord, aga ruumilise planeeringu kehtestamisega võib seal ette näha asulavälise liikluskorra.

Tee vastab riigitee tunnusele, kui liikluse analüüs näitab vastavust ühele riigitee liigile:

Põhimaantee on iseloomulik intensiivne sujuv asulaväline mootorsõidukite liiklus, mis võimaldab teekonna kiiret läbimist reisijate või kaupade ohutul transportimisel riigi eri piirkondadesse või läbi rahvusvahelise piiripunkti.

Tugimaantee on iseloomulik sõidueesõigusega asulaväline läbiv mootorsõidukite liiklus reisijate või kaupade ohutuks transportimiseks piirkondlike keskuste ja mitmeviisiliste (multimodaalsete) transpordisõlmede vahel.

Kõrvalmaantee on iseloomulik mootorsõidukite asulavälise liikluse jaotamine või kogumine kohalikele maanteedelt ja muudelt teedelt, et transportida reisijaid- või kaupu piirkonnale tähtsate sihtkohtade vahel.

Liikluse kogumis- ja jaotamisfunktsiooniga teel ei ole riigitee tunnust, kui tee ainukeseks otstarbeks on juurdepääsu tagamine erakinnistutele.

Ühendustee on iseloomulik mootorsõidukite liiklusvoogude kanaliseerimine või ühendamine liiklussõlmedes ja ristmikel või liikluse suunamine ajutisele teele.

Riigi jäätee rajatakse talvel, piisava tugevusega jääoludes, riigiteede liikluse suunamiseks ajutisele teele üle jäätunud veekogu.

Muu riigitee võimaldab omaette liiklemise kergliiklusteel või muul riigile vajalikul teel, mis pole põhimaantee, tugimaantee, kõrvalmaantee ega ühendustee.

Riigi kergliiklusteele on üldjuhul iseloomulik asulaväline liikluskeskkond. Mootorsõidukite liiklusega riigitee ääres jalakäijate, jalgratturite, pisimopeedide, kergliikurite või robotliikurite liiklemine võimaldatakse neile eraldi ettenähtud liiklusruumis, mis on ehituslikult või liikluskorralduslikult sõiduteest eraldatud.

Kergliiklusteel on riigitee tunnused, kui:

- 1) riigiteel fikseeritud liiklusohutliku koha likvideerimiseks rajatakse kergliiklejatele turvalisem, omaette liikluskeskkond;
- 2) konkreetsele riigiteele kergliiklustee projekterimisnormide ja Transpordiameti juhendi „Kergliiklustaristu kavandamise juhend“ kohaldamisel tuleb kergliiklejad eraldada mootorsõidukitest ning läheduses pole võimalik kergliiklejate ohutuks liikumiseks kasutada teist olemasolevat avalikult kasutatavat teed.

2.3 Tee ühendab riigile olulisi sihtkohti

Tee vastab riigitee tunnusele, kui ühendusfunktsiooni analüüs näitab vastavust ühele riigitee liigile:

Põhimaantee ühendab pealinna riigi oluliste keskustega, neid omavahel või suundub rahvusvahelisse piiripunkti, on üle-euroopalise transpordivõrgustiku TEN-T tee või rahvusvahelise E-tee võrgu tee Eesti territooriumil.

Tugimaantee ühendab linnu omavahel või on linnast ümbersõidu tee, tagab linnade ning kõrvalmaanteede võrgustiku optimaalse ühenduse teise tugimaanteega või põhimaanteega, suundub asustusüksusse, kus paikneb TEN-T transpordivõrgustiku või riigile oluline transpordisõlm.

Kõrvalmaantee tagab optimaalselt ühendused alevite ja alevike vahel ning nende ühendamise linnaga ja teise riigiteega, moodustab riigi toimepidevuseks vajaliku optimaalse teedevõrgu või suundub riigi transpordisüsteemi sihtkohta:

- 1) transpordisõlme, rongipeatusse, avalikult kasutatavasse lennujaama, kaugliini või maakonnaliini teenindavasse reisisadamasse, välisriigi veesõidukite teenindamise õigusega kaubasadamasse;
- 2) piirikontrollita piiriületuskohta sisepiiril või Eesti -Vene reisijate piiripunkti Saatses;
- 3) muusse riigile ja piirkonnale olulise huviga sihtkohta.

Ühendustee ühendab ühtse liikluskorraldusega lähestikku paiknevaid riigiteid, eelõige ristmike ja liiklussõlmede alal.

Riigi jäätee rajatakse jäätunud veekogule olemasoleva riigitee marsruudi ajutise pikendusena.

Muu riigitee tagab põhimaanteeks, tugimaanteeks, kõrvalmaanteeks või ühendusteeks mitteliigitava tee kaudu riigile vajaliku sihtkoha ühenduse riigiteede võrguga. Muuks riigiteeks liigitatakse ka riigi kergliiklustee.

Riigi sõidutee kõrval paiknev kergliiklustee on riigitee, kui tagab ühenduse:

- 1) bussipeatusega, rongipeatusega, sadamaga, lennujaamaga, piiripunktiga ja seal „pargi ja sõida“ parklaga;
- 2) suubumiseni läheduses paikneva teise avalikult kasutatava teega;
- 3) riikliku huvikohaga;
- 4) rahvusvahelise EuroVelo või üleriigilise jalgrattamarsruudi sihtkohtadega.

2.4 Transpordiamet saab teomanikuna ühtselt korraldada teehoidu ja liikuvust

Tee vastab riigitee tunnusele, kui Transpordiamet teomanikuna saab ühtselt korraldada teehoidu ja kavandada liikuvust kõigi 3 alljärgneva alatunnuse olemasolul:

- 1) Transpordiametil koos korrashoiu ettevõtjaga on võimalik mõistlike teehoiukuludega tagada avalikult kasutatava tee seisundinõuete ühtne täitmine teede võrgustikus, arvestades asukohas kehtivate keskkonnakaitse, muinsuskaitse või ehituslike piirangutega ning tehnovõrkude kaitsevööndite kitsendustega.
- 2) Transpordiamet saab liikleja teekonnal kehtestada ühtse ohutu liikluskorralduse ja võimaldada sujuva liikuvuse erinevate transpordiliikide vahel.
- 3) Transpordiameti teenistujatel, lepingupartneri esindajatel ja korrashoiutehnikal on vaba juurdepääs teerajatistele.

Tee hinnatakse riigitee tunnustele vastavaks **kõigi nelja** tunnuse tuvastamisel. Eeldatav riigitee liik määratakse tunnuste 2.2 ja 2.3 koosmõjus.

3. 11386 Laitse jaama tee riigitee tunnuste hindamine

Riigi kõrvalmaantee 11386 Laitse jaama tee (edaspidi *tee*) paikneb riigi transpordimaal Saue haldusterritooriumil Kaasiku külas. Kinnistu andmed:

Tartu Maakohtu kinnistusosakonna registriosa number 10281750, katastritunnus 29702:001:0026, pindala 1515 m², sihtotstarve transpordimaa 100%. Riigiomand.

Tee lõpust hargnevad kohalikud teed 2970984 Männituka tee ja 2970987 Liipri tee.

0,138 km pikkune tee on teeregistrisse kantud kõrvalmaanteena.

Tee asukoht on näidatud joonisel 1.

Joonis 1. 11386 Laitse jaama tee Kaasiku külas (peenike sinine joon punasel taustal).

Terviktee alguspunkt on Kaasiku külas ristmikul kõrvalmaanteega 11381 Munalaskme-Laitse. Teeregistri andmetel on tegemist 4,0 meetri laiuse mustkattega sõiduteega. Riigiteena tupiktee, mis võimaldab juurdepääsu Laitse rongipeatusele, kohalikule jäätmepeunktile ja aiandusühistusesse suunduvatele kohalikele teedele. Riigitee lõppeb rongipeatuse parklas.

Hindamine tulemuste tunnuste lõikes:

3.1 Teed võib kasutada igäüks õigusaktides sätestatud piiranguid järgides

Tee on määratud avalikult kasutatavaks selle kandmisega riigiteede nimekirja, mis on kehtestatud majandus- ja taristuministri määrusega nr 72 „Riigiteede liigid ja riigiteede nimekiri“. Teel ei ole piiranguid või kitsendusi, mis takistaks avalikku kasutamist. Tee vastab riigitee tunnusele.

3.2 Teel on valdavalt asulaväline liikluskord

Kitsal lühikesel teel ei ole liikluskorda liiklusemärgidega reguleeritud. Kõrghaljastusega piiratud, mitme kohaliku juurdepääsutee ristmikuga teel ei ületa tegelik sõidukiirus 20-30 km/h. Sõidutee kõrval kergliiklusteed ei ole. Sõidukid ja kergliiklejad on ühes liiklusruumis, mis on pigem iseloomulik asulasisesele liikluskorrale. Teel ei ole bussipeatusi.

2019.a liiklusloenduse andmetel oli teel keskmine ööpäevane liiklussagedus 91 autot/ööpäevas, sh sõiduautode osakaal 100%. Tee teenindab vaid kohalikku liiklust.

Tee ei vasta riigitee tunnusele, kuna praktiliselt on teel asulasisene liikluskord ja prevaleerib aiandusühistutesse suunduv kohalik liiklus.

3.3 Tee ühendab riigile olulisi sihtkohti

Tee ei ole TEN-T teedevõrgu ega E-teede võrgustiku osa. Riigiteena tupiktee. Viitadel on tee sihtpunktiks rongipeatus ja valla poolt rajatud kohalik jäätmepeatus. Samas kõige enamkasutatavaks ühendusfunktsiooniks on juurdepääs aiandusühistutele.

Tee vastab osaliselt riigitee ühendusfunktsiooni tunnustele.

3.4 Transpordiamet saab teomanikuna ühtselt korraldada teehoidu ja liikuvust

Kitsal teel ei saa Transpordiameti partner - teehoidaja talvisel lumetõrjel kasutada asulavälisele riigitee liiklusele kohandatud efektiivseid kiirlumesahku, mis paiskavad lume teest eemale.

Teeosa üleandmine kohalikuks teeks võimaldaks kohalikul omavalitsusel korraldada ühtselt teehoidu koos kohalike teedega aiandusühistutes, parendada liikumistingimusi kohalike elanike ja ettevõtete huvides.

Teelõigu konstruktsiooni ja tehnovõrkude seisukord võimaldavad korrashoidu teostaval hooldefirmal täita tee seisundinõudeid.

Tee vastab osaliselt teehoiu ja liikuvuse ühtse korraldamise tunnusele.

4. Riigitee üleandmisel kaasa antav teehoiu rahastus

Vabariigi Valitsuse 6. veebruari 2015. a määrusega nr 16 „Riigieelarve seaduses kohaliku omavalitsuse üksustele määratud toetusfondi vahendite jaotamise ja kasutamise tingimused ja kord“ on kehtestatud, et kohaliku omavalitsuse üksusele antakse toetust endiste riigiteede hoiuks 2100 eurot iga alates 2021. aastast üle antud kilomeetri kohta, mis korrutatakse määruse lisas toodud tee tüübi, laiuse ning liiklussageduse koefitsiendiga.

11386 Laitse jaama tee on 0,138 km pikkune, katte laius 4 m, liiklussagedus 91 autot/ööp. Teeomaniku ülesannete üleandmisel antakse iga-aastaselt kohalikule omavalitsusele riigi poolset toetust summas 418 €, sh teehoiukulu 348,33 € ja käibemaks (20%) 69,67 €.

Kui tee üleandmine toimub eelarveaasta sees, kantakse proportsionaalne toetussumma KOV eelarvesse otse Transpordiameti eelarvest.

5. 11386 Laitse jaama tee km 0-0,138 riigitee tunnuste hindamise kokkuvõte

Saue Vallavalitsus esitas oma kirjaga 09.08.2023 nr 10-10/6137 taotluse Harju maakonnas, Saue vallas Kaasiku külas asuva riigi kõrvalmaantee 11386 Laitse jaama tee üleandmiseks kohalikuks teeks koos teed teenindava transpordimaa üksusega 29702:001:0026.

Taotluses põhjendatakse, et riigivaraseaduse kohaselt võib riigivara tasuta või alla hariliku väärtuse võõrandada, kui vara on vajalik kohaliku omavalitsuse üksusele tema seadustest tulenevate ülesannete täitmiseks; taotletava kinnisasja ümbruses on tiheasustusala, kus paiknevad aiandusühistud; vald soovib taotletavat teed laiendada ja samas korrastada ka Laitse rongipeatuse ümbrust.

Kõrvalmaantee 11386 Laitse jaama tee paikneb riigile kuuluval transpordimaa üksusel. Terviktee algab ristmikult kõrvalmaanteega 11381 Munalaskme-Laitse, riigitee lõpeb rongipeatuse parklas. Teeregistri andmetel on tegemist 4,0 meetri laiuse mustkatttega sõiduteega. Riigiteena tupiktee, mis võimaldab juurdepääsu Laitse rongipeatusele, kohalikule jäätmepunktile ja aiandusühistusesse suunduvatele kohalikele teedele. Viitadel on tee sihtpunktiks rongipeatus ja valla poolt rajatud kohalik jäätmepunkt, aga kõige enamkasutatavaks ühendusfunktsiooniks on juurdepääs aiandusühistutele. Kitsal lühikesel teel ei ole liikluskorda liiklusmärkidega reguleeritud, tegelik sõidukiirus teel ei ületa 20-30 km/h. Sõidukid ja kergliiklejad on ühes liiklusruumis, mis on pigem iseloomulik asulasisesele liikluskorrale. Liiklusloenduse andmetel oli teel keskmine ööpäevane liiklussagedus 91 autot/ööpäevas, sh sõiduautode osakaal 100%. Tee teenindab vaid kohalikku liiklust. Teosa üleandmine kohalikuks teeks võimaldaks kohalikul omavalitsusel korraldada ühtselt teehoidu koos kohalike teedega aiandusühistutes, parendada liikumistingimusi kohalike elanike ja ettevõtete huvides.

Riigitee tunnustele vastavuse hindamine tulemused tunnuste lõikes on tabelis 1.

Riigitee tunnus		11386 Laitse jaama tee km 0-0,138		
		Vastab	Vastab osaliselt	Ei vasta
1	Teed võib kasutada igaüks õigusaktides sätestatud piiranguid järgides	V		
2	Teel on valdavalt asulaväline liikluskord			X
3	Tee ühendab riigile olulisi sihtkohti		VX	
4	Transpordiamet saab teomanikuna ühtselt korraldada teehoidu ja liikuvust		VX	

Tabel 1 11386 Laitse jaama tee km 0-0,138 riigitee tunnustele vastavuse koondhinnang.

Hindamisaruande kokkuvõttena Saue vallas Kaasiku külas paiknev praegune riigitee 11386 Laitse jaama tee ei vasta riigitee tunnustele, kuna lühikesele kitsale teele ei saa kehtestada normide kohast asulavälist liikluskorda. Transpordiameti valduses olev, teed teenindav transpordimaa ei ole peale tee üleandmist vajalik riigiteede hoiumiseks.

Saue valla taotluse riigitee üleandmiseks kohalikuks teeks koos kinnisasja riigilt tasuta omandamisega saaks rahuldada. Senise riigitee omaniku ülesannete üleandmisega kohalikule omavalitsusele antakse riigi poolt kaasa iga-aastane teehoiu rahastuse toetus summas 418 €, sh teehoiukulu 348,33 € ja käibemaks (20%) 69,67 €.

Riigiteega kinnisasja üleandmine kohalikule omavalitsusele põhjustab muudatuse riigiteede nimekirjas, mis on kinnitatud ja mida muudetakse majandus- ja taristuministri määrusega nr 72 „Riigiteede liigid ja riigiteede nimekiri“. Seetõttu on Transpordiametil vaja enne kinnisasjade tasuta võõrandamise otsustamist saada kirjalik nõusolek valdkonna eest vastutavalt ministriumilt.